

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachtster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmachine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongensbarten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 223. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baarndo.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Tweede druk.

Nr. 21.

A. HANS

De Landlooper

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

De Landlooper

I.

Manus was een landlooper. Hij had geen vaste woning...Hij zwierf door Vlaanderen. Gewoonlijk had hij een kistje met garen, band, knopen, postpapier, enveloppen en eenige andere artikelen bij zich. En dan zei hij soms, dat hij een koopman was. Maar dat deed hij meer voor de politie. Handel was zoogenaamd zijn middel van bestaan. En zonder middel van bestaan, zou men hem naar een bedelaarsgesticht hebben kunnen zenden. Dat wilde hij niet.

— Ik moet vrijheid hebben, zei Manus altijd tot andere vagebonden. In een gesticht zou ik ziek worden en sterven.

Manus was nu vijf en veertig jaar. Zijn kleeding zag er haveloos uit. 't Was gekregen spul. En op een scheur keek hij niet. Soms bond hij de flarden met touwtjes bijeen. 't Gebeurde ook wel, dat hij een gat met een groven draad wat toenaaide. Er ging soms een week voorbij, dat Manus zich niet ontkleedde,

want hij sliep meestal in een hooimijt, een schuur of een stal en ook wel, in warme zomernachten, in een bosch of een droge gracht. 's Winters zorgde hij altijd wat geld te hebben, om ergens in een logementje te kruipen. Zijn vingers dienden als kam voor haar en baard. En hij wiesch zich in een vijver, een beek, een vaart of een rivier.

Manus was geen slechte man. Nooit zou hij iets weggenomen hebben. Hij deed ook geen mensch kwaad. Hij kon zelfs welgemanierd zijn en andere landloopers noemden hem een geleerden vent. Ze wisten dat Manus goed Fransch en Engelsch sprak en netjes schreef.

Op een avond kwam Manus op een hoeve in het land van Aalst. 't Was bij de weduwe Vermees. Deze boerin had een goed hart. De landloopers mochten altijd in de schuur overnachten. En 's avonds bracht ze hun een korf aardappelen, een stuk brood, een kom melk. Natuurlijk kenden de vagebonden dat adres. Ze deelden het elkaar mee. En er was dus dikwijls bezoek op de hoeve van bazin Vermees. Deze boerde met haar zoon Gustaaf, die al even medelijdend was als zijn moeder. De burgemeester van het dorp vermaande de weduwe wel eens.

— Dat zal toch slecht afloopen, zei hij dan. Die kerels zullen u bestelen.

— Wel neen, antwoordde de vrouw telkens. 't Zijn geen slechte menschen.

— Maar waarom werken ze niet ?

— Ze werken, burgemeester ! De een is ketellapper, de ander scharenslijper. Er zijn leurders en wat weet ik al. Door hun ambacht moeten ze reizen en ze verdienen niet genoeg om in een hotel te logeeren. Wat geeft het nu, of ze in mijn schuur slapen...

— De een vertelt dat aan den ander en zoo lokt ge al dat volk naar de gemeente, bromde de burgemeester.

— Maar 's morgens vertrekken ze weer. Waarlijk, 't zijn geen slechte menschen. Ze zijn dankbaar voor hetgeen ik doe. Ze noemen me moeder Vermees en ze spelen 's avonds zoo schoon op de Harmonika of een ander draait zijn orgeltje, dat het een plezier is om te hooren.

Zoo antwoordde de boerin, als de burgemeester haar vermaande toch voorzichtig te zijn met al die vreemdelingen. Maar neen, 't waren allemaal geen Manussen ! Soms werd de weduwe bestolen, maar ze merkte het gewoonlijk niet. En ook, bij anderen vermiste men meermalen een stuk waschgoed of een konijn of een kip. Toch meende de weduwe dat ze de zwervers een onderdak moest bezorgen.

Op een avond waren er weer bezoekers. Ze braadden aardappelen in een vuurtje, dat ze op het voorhof ontstoken hadden. De boerin keek door het venster en zei tot haar zoon :

— Wel Staf, Manus is daar ook. Roep hem binnen. Hij zal dien brief schrijven, ge weet wel, aan den koopman voor de levering van ons vlas. Hij kan dat

beter dan gij. Die brief moet fijn opgesteld worden.

We hebben een verschil in den prijs. De koopman dient te weten dat we op ons recht staan.

— Ja, moeder, Manus kan ons helpen, antwoordde Gustaaf.

De landlooper moest dus binnen komen. Hij groette beleefd, en hoorde wat de boerin van hem verlangde.

— Een brief schrijven, moeder Vermees! O, als het dat maar is. Leg papier gereed, geef pen en inkt. Ik zal eerst mijn handen eens wasschen.

En Manus schreef dan een fijnen brief, tot groote tevredenheid van de boerin en haar zoon. Hij kreeg als belooning een bord lekkere zoete pap en mocht die aan tafel gebruiken.

— Manus, waar hebt gij die geleerdheid toch gehaald? vroeg de weduwe.

— Op school, moeder Vermees.

— Ja, dat begrijp ik. Maar ge hebt dan lang naar school mogen gaan. Ze zeggen, dat ge ook fransch en Engelsch kent...

— 't Is waar, en dan leurder zijn!... vagebond, hé?

— Manus, ge zijt van goede familie, hernam de boerin. Ge kunt dat niet wegsteken.

De man boog het hoofd en sprak op zachten toon:

— Och, waarom oude koeien uit de sloot halen! Wat voorbij is, wel dat is voorbij.

— Nog een bord pap, Manus?

— Neen, dank u...

— Toe, toe, op een been kunt ge niet staan! Een kloeke kerel als gij maar een telloortje eten... Maar wat zie ik nu... tranen in uw oogen!

— Wel, een mensch heeft wel eens een triestigen avond, moeder Vermees... Let er niet op!

— Manus, spreek uw hart eens uit. Misschien kan ik u troosten. Ge hebt verdriet.

— O, gij zijt een brave vrouwe... veel te braaf, om mijn historie te hooren; en de landlooper smoorde een snik.

— Komaan, zeg mij, wat er u deert, Manus! drong de boerin aan. Misschien kan ik u van dienst zijn.

Och, een mensch als ik, moest zijn verleden kunnen vergeten... Ja, ik ben van goede familie... en ik had nu een treffelijk man kunnen zijn zooals mijn zoon.

— Hebt gij een zoon?

— Ja, moeder Vermees, en hij is advokaat... Maar hij kent zijn vader niet en dat is maar 't beste! Een vader als ik... een vagebond!

— Wil hij u niet kennen?

— Hij weet niet, dat ik besta! Hij denkt, dat zijn vader al lang dood is. Luister, zoo is het gegaan. Ik had brave ouders en ze lieten mij lang leeren. Ik werd koopman in koloniale waren. 'k Trouwde met een goede vrouw. We kregen een zoontje. O, ik zag het kind zoo gaarne. Maar ik had tegenslag in de zaken. En ik verloor den moed. In plaats van flink te werken, begon ik te drinken. Ik was al gauw doodarm. Mijn vrouw stierf drie jaar later. Ze heeft in dien tijd veel ellende

geleden. O, lafaard die ik was! Maar ik leek wel gek. 'k Had een groot man willen worden en ik kon er niet aan denken, weer van voren af te beginnen. Toen mijn vrouw dood was, vroeg haar broer of ik afstand wilde doen van mijn zoontje. Hij zou dan voor zijn opvoeding zorgen. Ik stemde toe. Ik moest teekenen, dat ik den jongen niet meer zou terug eischen. Ik deed het... O, toen ik Joris zag weggaan, heb ik toch veel geweend. Hij was toen vijf jaar... Zijn oom heeft voor hem goed gezorgd. Hij deed het uit liefde voor zijn zuster, mijn vrouw. Hij vertelde aan het kind eenigen tijd later, dat ik gestorven was. Och, wat kon hij anders! Ik was een zwerver geworden... Ik doolde rond van de eene stad naar de andere. Veel nachten lag ik dronken in een gevangenishok. Ze wilden me naar een bedelaarskolonie doen. Ik kon naar Frankrijk vluchten. Dan heb ik een tijdje in Engeland gewerkt. Ik heb daar het drinken afgeleerd. 't Is het eenige waar ik fier op ben. Dan kwam ik naar Vlaanderen terug. Ik wilde nu en dan mijn zoon eens zien. Hij is nu advocaat... ik zal u niet zeggen waar. Maar ik heb hem hooren spreken voor de rechters. Wat deed hij dat schoon! Ik stond dan achter in de zaal. Maar nooit zal ik hem laten merken wie ik ben. O, moeder Vermees, ik heb u dit nu verteld... maar spreek er met niemand over... en gij, mijnheer Gustaaf ook niet... Als de menschen hooren, dat mijn zoon zulk een vader heeft, zouden ze er hem om beschimpen. En dat mag niet!

De boerin was diep ontroerd door het verhaal.

— Manus, waarom zoekt ge geen vast werk? vroeg ze. Met uw geleerdheid zoudt ge op een bureel kunnen geraken.

— En mijn getuigschriften? Ik ben een vagebond!

— Ander werk dan...

— Ik ken geen ambacht. En och, het rondloopen zit me in 't bloed. Laat me maar doen! Nu kent ge mijn geschiedenis... 't Is al mijn eigen schuld...

En eensklaps stond Manus op. Hij liep het huis uit. Hij wilde niet meer bij de andere leurders komen, maar zocht een plaatsje in het stroo om te slapen. Daar lag hij lang te schreien, en te denken aan zijn overleden vrouw en zoon, den advocaat, die meende, dat zijn vader dood was.

II.

's Morgens vertrok Manus al, toen de anderen nog sliepen.

— Ik had dat gisteren niet moeten vertellen, zei hij.

En nu wilde hij maar liever de boerin niet meer zien, anders begon zij weer over zijn zoon. Manus wiesch zich in een sloot. Hij had nog een stuk brood van den vorigen dag. Dat at hij op. Dan zwerfde hij voort.

— Ik wou dat ik nu maar een heel eind van hier was, zei hij bij zich zelf. Moeder Vermees had veel medelijden met me. Misschien spreekt ze wel over me met den burgemeester of zoo. En ze zouden me wel

kunnen opzoeken, om mij verder over mijn jongen te spreken en me bij hem te brengen. Goede menschen handelen zoo. Maar mijn zoon moet niet weten, dat hij zulk een raren vader heeft. Ik wil nu rap ver van hier zijn!

Maar Manus kon dat gemakkelijk zeggen; hij had geen fiets, geen paard. Hij reisde slechts op zijn beenvanwagen. En deze werd al oud door het vele gebruik. Wel stootte er nu en dan een automobieltje voorbij, maar daarin neemt men geen landloopers op. En toch keek Manus nu begeerig die snelle voertuigen na. Ginder in de verte naderde er weer een.

Manus liet zich op den weg vallen. Hij hoorde de auto vervaarlijk trompen, maar bleef liggen. De chauffeur stopte. Hij kon dien man toch niet overrijden. Hij vernam gekerm.

— Au, au, au! kloeg Manus, en zette een pijnlijk gezicht.

In de auto leunde een dame.

— Wat scheelt dien man? vroeg ze aan den chauffeur.

— Ik weet het niet, mevrouw. Misschien is hij wel door een vorige auto aangerezen, en hebben ze hem laten liggen.

— Dat zou gemeen zijn! We zullen eens gaan kijken, en de dame en de chauffeur stapten naar den landlooper toe.

— Au, au, au! kermde Manus nu op lagen, dan op hooger en toon.

— Wat scheelt er aan? vroeg de dame vriendelijk.

— Au, au, au! antwoordde Manus.

— Zijt ge overreden? Of doet het ergens zeer?

— Au, au, au! liet Manus weer hooren.

— Hij kan niet meer spreken, de arme man, her-
nam de dame. Ik zie toch geen wonden. Zeker heeft hij wat aan zijn hart of in de ingewanden gekregen.

— Au, au, au! jammerde Manus al maar door.

— We zullen hem meenemen naar de stad en in een hospitaal brengen, besloot de goede mevrouw. Dan kan een dokter hem onderzoeken. En ze vervolgde tot Manus: «Kunt ge niet even opstaan en tot aan de auto gaan?»

— Au, au, au, miauwde de landlooper. Maar toch krabbelde hij overeind, al scheen het hem moeilijk te vallen.

De chauffeur en de dame ondersteunden hem en weldra leunde de zwerver gemakkelijk achterover in de zachte kussens. En al was het nu niet zoo luid, nog kermde hij: «Au, au, au, au!» De auto reed voort. Wat ging dat vlug! Manus hield de oogen dicht, maar nu en dan keek hij even... De dame hield hem een fleschje met reukwater onder den neus. Ze meende, dat de geur den zieken man goed zou doen.

Na een half uur was de auto aan de stad. Manus zou over dien afstand wel vier uur gewandeld hebben. De chauffeur verminderde zijn vaart.

— Gevoelt ge u beter? vroeg de dame aan Manus.

— Ja, mevrouw...

— Wil ik u naar een hospitaal brengen?

— O, neen... het is al over!... Ja, het is heelemaal voorbij, en Manus trok wijd de oogen open. Ik kan nu wel uitstappen, vervolgde hij.

— Maar wat scheelde er u dan?

— Ik was zóó moe, mevrouw, au, au, zóó moe! Maar ik ben heerlijk uitgerust. Ik zou ook wel zoo'n auto willen hebben.

— Hoe! En niet ziek?

— Ziek! Gelukkig niet...

De dame liet dadelijk stoppen. Ze begreep, dat de landlooper haar beet genomen had. Die kerel wilde een eind met de auto mee rijden. En daarom had hij zich zoo aangesteld. Ze vertelde dit aan den chauffeur. En deze keek nog veel nijdiger dan zijn meesteres.

— Wil ik hem aan de politie overleveren, mevrouw, vroeg hij. Zoo liegen!

— Ik heb niet gelogen, riep Manus. Als mevrouw wat vroeg, zei ik niets anders dan : au, au, au, au! En is van vermoeidheid. Ik heb van nacht slecht ge slapen en moest toch een heele reis doen.

De dame lachte en zei :

— Ge zijt een slimme klant!

— Mevrouw, ginder staat een politieagent, sprak de chauffeur.

— Laat hem daar maar rustig blijven! hernam de dame. Die man wou eens per auto rijden, en we hebben hem dat plezier gegund.

Manus was uitgestapt.

— Mevrouw, eigenlijk heb ik u toch wat bedrogen, zei hij. Het spijt me. Ge zijt zoo goed. Ik had het u moeten vragen een eindje te mogen meerijden.

Hij groette beleefd. De dame lachte nog eens om de grap en ze wilde Manus zelfs nog wat geven; maar de landlooper boog en wendde zich af.

— De man heeft nog goede manieren, mompelde de mevrouw, toen de chauffeur de auto weer in beweging bracht.

Manus ging de straat in.

— Wat reed ik daar heerlijk! mompelde hij. Maar 't was weer een landloopersstreek. Zoo doet nu een vent, wiens zoon advokaat is. Neen, mijn jongen moet zulk een vader niet kennen; ik zou hem maar in den weg loopen.

Manus bleef niet in de stad. Hij hield meer van den buiten. En al spoedig was hij weer op een landweg. Hij verkocht eenige kleinigheden, al werd hij aan menige deur ruw afgescheept. Zoo werd het middag. En onze zwerver kreeg honger. Hij zag daar een net huisje staan en wilde er wat eten vragen, een restje van het middagmaal of zoo.

Manus ging door een hek en over een boomgaard. Een hond begon wild te blaffen. Honden en landloopers leven altijd in vijandschap. Manus wist dit natuurlijk wel en keek dan ook, of het dier goed vast lag.

— Hm, de ketting is niet te dik, bromde hij. Maar zal toch niet breken. Houd u maar koest, baas. Ik ben geen dief, hoor!

En Manus klopte op de voordeur. Vóór het raam zag hij even een hoofd, dat dadelijk verdween. Maar dan hoorde de zwerver, hoe de deur op slot werd gedraaid.

— Niet vriendelijk, zei hij. Als die menschen mij niet al voren binnen laten, zal ik maar eens aan de achterdeur kloppen.

En hij deed het, maar zonder gevolg. En dan schrok Manus. Hij zag, dat de hond zich los gerukt had en op hem al kwam. Het beest liet al zijn tanden zien!

Als iemand in nood verkeert, kan hij soms meer dan hij zelf weet. Manus was niet jong meer en toch zat hij in een, twee, drie op een boom. Zijn hoed bleef achter. En de hond beet het hoofddeksel dadelijk heelemaal open.

— Dat voel ik toch niet, dacht Manus. Ja, vriend, blaf en spring maar! Als ge te hoog opwipt krijgt ge een ferm stamp... Hier zit nu Manus, de vader van een advocaat!

Daar verscheen een vrouw. Ze was lang en mager en keek nijdig door haar bril. Ze bleef vóór den boom staan, met de handen in de zij en riep spottend:

— Gevangen, hé, manneke. Ik heb u, brutale bedelaar, om aan al mijn deuren te bonzen, als ik liever uw hielen zie dan uw teenen!

— Beste mevrouw, luister eens naar mij, zei Manus. Een deur is toch om er op te kloppen als er geen bel naast hangt. Ik kwam u heel vriendelijk wat vragen!

«Luister nu eens naar mij!» zei Manus (blz. 14)

— Ja, den boel afloeren, om dan 's nachts met andere deugnieten te komen stelen.

— Liever liet ik mijn handen afkappen dan wat weg te nemen, beste mevrouw! Ik wilde alleen om wat eten vragen, een klikje van uw middagmaal. Maar weet ge wat geef het nu aan uw braven hond. Dat zal hem beter smaken dan het mager been van een ouden landlooper, hé? En terwijl hij eet... 't liefst in uw keuken... kan ik er gauw van door gaan!

— Ja, dat zoudt ge wel willen!

— O, als ge uw hond vastlegt aan een sterkeren ketting en mij zelf in de keuken noodt, dat is nog beter. Ik zal welgemanierd eten!

— Met uw franken mond?

— Zeker met mijn mond! Gij eet toch niet met uw neus, hoop ik.

— Hoor dat nu eens aan! Ge zit gevangen! Ge durft niet naar beneden komen...

— Jawel...

— Doe het dan!

— Op een voorwaarde! Houd zoo lang den bek van uw allerliefst hondje dicht. Ik heb nu al genoeg zijn tanden gezien. Hij heeft waarlijk een prachtig gebit, beter dan het mijne.

— Gij blijft daar zitten, en ik stuur om den veldwachter.

De vrouw ging heen maar de hond bleef op zijn post. En Manus durfde daarom den zijnen niet verlaten. Hij was nu toch wel wat ongerust. Hij hoorde hoe

de vrouw een jongen riep, die wat verder aan het spelen was. En dan zag hij den knaap naar het dorp loopen, welk's hooge toren ginder boven de boomen uitstak.

— Nu maar afwachten, wat er gebeurt! bromde Manus. Ik zit liever in de auto dan op dezen harden tak.

Een half uur later daagde de veldwachter op. De vrouw kwam ook weer uit haar huis, hield den hond vast en riep tot den politiemans :

— Nu hebben we een van die kerels vast. Er werd in den laatsten tijd veel gestolen. Deze vent kwam hier alles eens afloeren. Zijn oogen vlogen door zijn hoofd. Hij bekeek eerst het slot van de achterdeur, dan van de voordeur.

— Maar beste mevrouw toch, riep Manus, het staat u niet schoon zoo te liegen...

— Ja, ja... en hij nam ook de vensters op!

— Heb ik uw vensters opgenomen? vroeg Manus. Ze zitten toch nog in uw huis.

— Ja, ge weet wel wat ik bedoel. Hij moest goed weten, hoe hij van nacht met zijn kornuiten kon binnen dringen, om me te bestelen. Maar gelukkig heeft mijn trouwe Fik gewaakt!

— En dat alles, omdat ik een beetje eten wou vragen! kloeg Manus.

— Kom eens naar beneden! gebod de veldwachter.

— Ja, als ge dien braven Fik den bek toehoudt.

— Ik zal Fik wel in huis brengen, zei de vrouw.

— Ja, maar doe voor alle voorzichtigheid de deur achter hem dicht! vroeg de landlooper. Ik heb veel eerbied voor uw hond, en ge hebt volkomen gelijk, dat ge hem prijst. Hij is een trouwe waker.

De hond werd dus veilig opgesloten en Manus liet zich uit den boom glijden. De veldwachter legde hem de hand op den schouder en zei :

— Ge gaat mee naar het dorp. Doet ge het gewillig, of moet ik u de boeien aanleggen ?

— Neen, geen armbandjes, als 't u beleeft. Ik draag immers ook geen ooringetjes of een broche.

— Lach niet met me.

— O, zeker niet! Ik ga gehoorzaam mee. Mag ik eerst mijn bakje opnemen,, het staat bij de voordeur. Het is mijn broodwinning.

— Ja, we kennen dat !

— Leuren ? Neen, mijnheer de veldwachter, gij kent dat niet. 't Is een lastig vak, ik ondervind het vandaag weer.

De vrouw stond nu aan de deur en keek den gevangene na. Manus maakte een buiging en riep :

— Goeden middag... Mijn hoedje laat ik maar achter. Met een pluim of een bloem, kunt ge er nog een schoon mutsje van maken. Het zal u zeer schoon staan. De complimenten ook aan Fik.

— Houd nu maar een beetje uw mond! gebod de veldwachter.

En Manus zweeg onderweg. Hij dacht plots weer

aan zijn zoon. Die was advokaat, woonde in een groot huis, was een fijne mijnheer. En de vader werd hier door de politie opgebracht.

— Al mijn eigen schuld, zei Manus bij zich zelf. Gelukkig weet mijn jongen niet, dat ik nog leef. En hij mag het niet weten. De menschen moeten van hem niet kunnen zeggen: «Zijn vader is een landlooper, een vagebond». Ik heb dit lot verdiend.

Veel menschen kwamen kijken en sommigen scholden Manus uit. De veldwachter stak den gevangene onder den toren.

— Moet ik hier lang zitten ? vroeg Manus.

— Tot morgenochtend, want de burgemeester is niet eer thuis. En van hier zult ge wel naar een ander hokje vertrekken.

— Maar wat heb ik dan eigenlijk misdaan?

— Dat zal de burgemeester wel verder onderzoeken.

— Mij goed! Zeg, mijnheer de veldwachter, geef me dan toch wat eten. Ik rammel van den honger.

— Ja, ik zal u wat brengen!

— Wel bedankt. Ge hebt toch een beter hart dan de bazin van Fik!

De veldwachter sloot de deur. Manus zat nu in een vierkant hok. Het was de dorpsgevangenis maar diende ook tot bergplaats voor de gemeente. Aan den wand hing een ladder. In den hoek stond een brandspuitje. Dan lag er een hoop steenkool naast allerlei

oude rommel. In den muur was een luchtgat. Manus keek er naar en zei.

— Daar kan ik niet door, het is te nauw. Toch heb ik geen zin, om naar een bedelaarsgesticht gestuurd te worden. Maar ik heb tijd tot morgenochtend.

De veldwachter bracht hem een paar boterhammen en een kom koffie. Kinderen keken eens gauw naar binnen en ook groote menschen bleken nieuwsgierig.

— Hm, zei Manus, ik had u liever met aardappelen, groente en een biefstuk gezien. Een nagerecht is niet noodig.

— En zeker een fleschje wijn ook?

— Neen, neen, bier, wijn of sterken drank, drink ik nooit. Die tijd is voorbij. Och, ik zal nu maar die boterhammen naar binnen spelen.

— Of anders kunt ge vasten! Ge moet nog praatjes verkoopen! bromde de politieman.

— Beste veldwachter, ge ziet me voor een verkeerde aan. Alle rondzwerfende handelaars zijn geen deugnieten, hoor!

— Ja, ja, 't is goed, ge kunt dat morgen allemaal aan den burgemeester vertellen, en de veldwachter ging heen en sloot de deur.

De boterhammen waren spoedig verdwenen. Manus dronk smakelijk het restje van de koffie op. Dan strekte hij zich op een bos stroo uit en deed een dutje. Hij sliep rustig en toen hij wakker werd, was het bijna donker.

— Waar ben ik nu ook weer, zei Manus. Ik droom-

de dat ik per auto de wereld rond reisde. Een hond liep naast me en op zijn rug zat een vrouw met een bril op haar neus... O, ja, die hond heette Fik en hij wou in mijn beenen bijten... en ik klom in een boom. Ik herinner me alles. Ik zit onder den toren en ik moet er nu aan denken, hoe weg te geraken.

Manus stond op en keek rond. Hij kon nog juist een stukje in de zoldering bemerken.

— We zullen ons onderzoek eens langs daar beginnen, mompelde hij, en hij nam een ladder van den muur en stootte daarmee tegen het luik. Dit ging omhoog. Manus zette de ladder met het boven-eind in de opening, klom op de sporten en verwijderde het luik geheel. Zoo kwam hij op de eerste torenkamer, waar een deurtje was. Dit deurtje gaf uit op de steenen wenteltrap van den ouden, hoogen toren.

— Beneden is er aan die trap natuurlijk een poortje, dacht Manus.

Hij daalde de treden af en bereikte dat poortje, maar 't was gesloten.

— Mis, bromde de gevangene. Dan maar eens naar boven gewandeld, misschien krijg ik daar wel een ingevang... en hij trok de wenteltrap weer op en kwam zoo in de klokkenkamer...

Hier ging Manus wat zitten bij een der wijde galmgaten. Nog vaag kon hij de huizen zien. Hier en daar blonk reeds een lichtje.

— Had ik maar een lang touw, dan kon ik me naar beneden laten slieren, dacht hij. Een van de klokken

sniijden? Neen, dat mag niet. Dat zou strafbaar zijn. Wat dan?

Lang dacht hij na, hier boven op den hoogen toren. En eindelijk vond hij iets.

— 't Is veel gewaagd, zei hij, maar ik moet het probeeren. Ik wil morgen niet naar een bedelaarskolonie gestuurd worden. Dat is zoo erg als een gevangenis. En dan komt het misschien uit, wie mijn zoon is, want de heeren onderzoeken alles zoo nauw. En dat mag heelemaal niet gebeuren. Ik zal mijn braven jongen niet in den weg loopen. Vooruit, misschien lukt mijn plan.

Manus stond op. Het was om heen stikdonker. Op den tast kwam hij bij een klok. Hij zwierde ze heen en weer. «Bom, bom bom!» klonk het. Manus luidde nog harder. En weldra hoorde hij stemmen.

— Is er brand? riep men beneden. Waarom luidt men dan? Er ontstond in het dorp een groot lawaai.

Manus ging naar een der galmgaten: «Miauw, miauw!» schreeuwde hij naar buiten.

En nu riep men daar, dat er een kat op den toren was. Maar die kon toch niet luiden.

— Waf, waf, zoo deed Manus dan een hond na.

— Er is een kat met een hond aan het vechten! schreeuwde men opgewonden; en zeker, men hoorde het duidelijk en luider: «Miauw, waf, miauw, miauw, waf, waf!» En dan begon Manus te kraaien: «Kukeluku, kukeluku», en te schreeuwen als een uil.

De menschen beneden geraakten heelemaal in de

wat. Alles klonk dooreen: «Miauw, waf, kukeluku». Dan zelfs het geloei van een koe, het geblaas van een schaap, het knorren van een varken. Waren er dan allerlei dieren boven of spookte het op den toren?

Manus had er plezier in en miauwde, blafde, kraaide, balkte, blatte, knorde nog harder, alles vlug door elkaar; en dan gaf hij de klok weer een duw, zoodat de klepel tegen het brons bonsde...

De veldwachter was ook uit zijn huis geloopt. Die geloofde aan geen spoken. Een kat op den toren, dat kon, een uil ook, een hond misschien, maar een koe en een varken, dat was heelemaal onmogelijk. En hoor, nu begon er waarlijk nog een ezel te balken ook: «I-a, i-a»!

— Dat moet die landlooper zijn! riep de veldwachter woedend. Ha, dat zal hij duur bekoopen.

Hij trok het gevangenhokje open en streek een lucifer aan. Hij zag bij het schijnsel de ladder en begreep alles. Driftig liep hij naar het poortje van de wenteltrap. Hij had de sleutel altijd bij zich, want hij moest elken dag de klok opwinden. In zijn haast dacht hij er niet aan een lantaarn mee te nemen. Hij kende boven den weg toch zoo goed als in zijn eigen huis...

Manus had die komst verwacht. Hij hoorde de stappen op de steenen treden. En plots zweeg hij met al zijn geluiden. Vlug kroop hij langs den muur naar 't deurtje. De veldwachter strompelde hem voorbij en riep kwaad:

— Waar zit ge, schavuit?

Manus antwoordde niet en daalde zacht de trap af. Hoe lager hij kwam, hoe meer hij zich haastte. Het torendeurtje stond open. Maar nieuwsgierig wachtten daar de menschen. Manus hoorde hun stemmenegons.

— Nog eens slim zijn, dacht hij. Het poortje is toch open, juist zooals ik gehoopt had.

Vlak bij het poortje wachtte hij even. Hij schepte adem: «Boe, boe, boe!» riep hij dan zoo luid hij kon, en sprong naar buiten.

De dorpelingen stoven verschrikt op zij. Sommigen gilden van schrik. Manus had plaats en rende voorbij. Hij liep een straat in en niemand durfde hem volgen. De menschen begrepen nog niet wat er gebeurde. Ze wachten op den veldwachter. Eindelijk kwam deze naar beneden.

— Waar is de landlooper? vroeg hij.

Toen snapte men alles. En ieder riep dat de kerel gevlucht was.

— Waarom hebt ge hem niet bij zijn kraag gegrepen? vroeg de politiemann.

— Waarom deedt gij het boven niet? Hij is ons alemaal te slim af! antwoordde de koster.

— Vooruit, we moeten hem zoeken!

Maar Manus werd niet gevonden. Hij hield zich achter een stroomijft verdoken. En toen het weer stil was in het dorp, trok hij den weg op.

— Had ik nu maar weer een auto! wenschte hij; maar hij moest zich met zijn beenenwagen tevreden stellen.

Eenige weken waren voorbijgegaan. Manus zwierf nog altijd langs de wegen. Hij had het verhaal van den toren zelf in een dagblad gelezen en het werd daar als een grap verteld. De burgemeester had het niet de moeite waard geacht een onderzoek in te stellen naar den landlooper. Hij kende de meesteres van Fik en wist hoe ze altijd overdreef.

Manus had een oude klak gekregen. Hij droeg liever een hoed, al moest het er geen naar de laatste mode zijn. En nu kwam hij voorbij een veld, waar een vogelverschrikker stond. De strooien pop had een hoedje op en een frak aan.

— Wel, zei Manus, ik kan mijn klak wel verwisselen tegen dien hoed en de frak van dien vent is beter dan de mijne. Ik zal dien dus ook verruilen. Dat is geen stelen, want wat een boer aan een vogelverschrikker hangt is voor hem brul!

Manus deed het en in zijn nieuwe plunje trok hij verder. Hij ontmoette een jongen, die op eens hard wegliep en een schreeuw gaf.

Deze knaap liep op een hoeve en zei verschrikt tot zijn vader:

— Ik heb op den weg oom Miel gezien.

— Wat vertelt ge nu! zei de boer. We hebben oom Miel vier maanden geleden begraven.

— Op den weg liep een bedelaar, die precies gekleed was als oom Miel, hield de jongen vol. Zie, hij gaat juist voorbij.

— Ja, hij lijkt op Miel, mompelde de boer. Ha, nu begrijp ik het. Hij heeft de kleeren van onzen vogelverschrikker genomen. Dat zal toch zoo niet blijven.

De boer was een gierig en norsch man. Hij had geen vrienden. Hij kon ook nooit iemand een plezier gunnen. En nu liep hij driftig naar buiten. Hij haalde Manus in en vroeg, hoe deze aan die kleeren kwam. De landlooper vertelde, wat hij gedaan had.

— Maar dat is stelen ! zei de boer.

— Stelen ! herhaalde Manus. Ge hangt die slunsen daar op een strooien vent in weer en wind, en ik verwissel ze. De vogels zullen toch even goed op de vlucht gaan voor mijn brol als voor deze.

— Ge zult die kleeren terug brengen, ik wil het !

Juist kwam daar een man aan; het was een handelaar van het dorp. Hij hoorde de twist en vroeg aan den boer:

— Als ik u twee frank geef laat ge dien armen drommel dan zijn kleeren ?

— Voor drie frank, zei de inhalige kerel.

— Drie frank is er drie te veel, maar hier zijn ze !

— Ik heb van Miel niets geerfd, en als ik wat van zijn kleeren maken kan, is het maar rechtvaardig.

— Die gij op een vogelschrikker hingt.

— Zoo deden ze tenminste dienst ! Miel had wat geld, maar hij heeft het zeker stil op zijn sterfbed weggegeven.

— Welnu, de kleeren zijn betaald en behooren nu aan dien man, en veel geluk met uw drie frank.

Manus wilde den koopman bedanken, maar deze luisterde al niet meer en ging wat verder een huis binnen. De landlooper trok ook heen. De hoed spande hem wat. Manus zag dat er binnen een rand zat en daarachter nog een papier. Dit kon er uit, dan zou de hoed wat wijder zijn. Tot zijn verbazing vond Manus achter dat papier vijf briefjes van honderd frank.

— Nu ben ik een rijk man, zei hij verheugd. Maar neen, de mijnheer, die de kleeren gekocht heeft, moet dit geld hebben. En dadelijk begaf Manus zich naar het huis, waar hij zijn helper had zien binnentreden. De heer hoorde verwonderd het verhaal en zag de briefjes.

— Wel, wel, sprak hij, die hoed was de spaarpot van Miel Dooren. Ja, hij was een zonderlinge man. En nu begrijp ik, waarom zijn broer meent, dat Miel zijn beetje geld weggegeven had. Wel, vriend, ik heb de kleeren voor u gekocht, en dus behoort het geld ook aan u.

— Neen, hernam Manus. Ik vind, dat het aan dien boer toekomt. Hij is de erfgenaam.

— Eigenlijk hebt ge gelijk, al verdient die schraper het niet ! Maar ge moet zelf weten wat ge doet. Ge zijt een eerlijke man.

De handelaar keek Manus eens aandachtig aan en het was of hij wat vragen wilde. Maar hij hield zijn woorden in. De landlooper begaf zich naar de hoeve waar hij natuurlijk nu heel welkom was. De boer wilde hem beloonen... met de drie franken welke hij voor

de kleeren gekregen had. Maar Manus was te fier om die aan te nemen. Hij bleef niet langer dan noodig was

De koopman stond aan zijn deur, wenkte hem en zei dan:

— Hoe heet gij?

— Manus... Maar wat doet het er toe! De boer heeft zijn geld terug en het zaakje is dus geëindigd.

— Neen, daarom vraag ik het niet! Kijk mij eens goed aan... Kent gij mij niet meer?

Manus begon plots te beven en stamelde:

— Mijnheer Lavens!

— Ja, en gij zijt Victor Balda. Ge heet geen Manus. We hebben zaken gedaan. Ge zijt toen achteruit gegaan waar vandaag zie ik weer, dat ge altijd eerlijk zijt gebleven... Ik meende dat ge dood waart.

— Och, mijnheer, dat is het beste ook, zei Manus beschaamd. Dat alles moet vergeten blijven...

— En uw zoon?

— Zwijg, als 't u belieft. Mijn jongen moet niet weten, dat hij een vader heeft... een landlooper... Hij ook gelooft, dat ik dood ben, en hij moet dat blijven gelooven. Och, toe, vergeet alles.

En ontroerd en zenuwachtig liep Manus de deur uit. De koopman riep hem terug, maar de landlooper deed of hij het niet hoorde. Manus ging schreiend voort... O, het verleden... Hij had een fatsoenlijk man kunnen zijn. Nu was hij een vagebond.

IV.

De advocaat Balda zat in zijn werkkamer, toen iemand hem wilde spreken. De bezoeker trad binnen en maakte zich bekend als: «Frans Lavens, koopman».

— Ga zitten, mijnheer en waarmee kan ik u dienen? vroeg de jonge advocaat.

— 't Is voor een kiesche zaak, maar ik beschouw het als een plicht u alles te zeggen. Ik ben een vriend geweest van uw vader.

— Mijn vader is jong gestorven. Ik was pas zes jaar. Ik herinner hem mij nog flauw.

— Maar weet gij zeker dat uw vader overleden is?

— Wat bedoelt ge, mijnheer? Mijn oom heeft me als eigen kind opgevoed...

— Uw vader leeft nog, en ik heb hem gisteren ontmoet.

De advocaat sprong verbaasd op.

— Mijnheer spreekt ge ernstig? vroeg hij.

— Zeker! Laat ik u alles vertellen.

Lavens verhaalde nu zijn avontuur met Manus. Diep ontroerd luisterde de jonge man toe.

— En mijn vader zou mij niet meer willen kennen? vroeg hij.

— Om u te sparen! Opdat hij u niet in den weg zou staan.

— O, ik moet dadelijk met mijn oom spreken. Uw verhaal is zóó wonderlijk... O, meen niet, dat ik u wantrouw! Ik dank u voor deze mededeeling! Maar alles is zoo overweldigend... Meenen dat uw vader al

lang overleden is, en nu hooren, dat hij nog leeft!

— Wel arm, maar toch zeer eerlijk! voegde de heer Lavens er bij, afscheid nemend.

Joris Balda had zijn kamers in het groote huis van zijn oom. Hij kon dadelijk opheldering vragen. Zijn oom keek verschrikt op, toen Joris hem vroeg:

— Is mijn vader nog in leven? Iemand verzekert me, dat hij hem gezien heeft!

Oom moest nu wel de waarheid zeggen, en hij vertelde aan zijn neef alles, wat wij reeds weten.

Joris weende, toen hij dit hoorde.

— O, oom, ik ben u dankbaar voor alles, wat ge voor mij hebt gedaan... En ja, ik begrijp u...

— Ik deed het om uw moeder, jongen. En uw vader begreep altijd zelf, dat hij zich voor u onbekend moest houden.

— Is dat niet edel van hem? En ik hoorde van dien koopman, hoe eerlijk vader is. Ik leef in weivaart en mijn arme vader zwerft rond... Maar dat zal zoo niet blijven...

— Wat wilt ge dan?

— Vader helpen... 't is gelijk hoe... Ik zal hem dadelijk laten opsporen.

— Ge zijt advokaat... ge wordt geacht en geëerd... ge hebt rijke klanten. Als de menschen nu vernemen, welk een vader ge hebt, zal uw naam zeer zakken.

— Dat kan mij niet schelen, oom! Plicht voor alles, en vader zal niet langs de wegen zwerven, als ik in rijkdom leef.

— Ik waarschuwde u, maar ik zal u niet van uw plicht afhouden... als gij het uw plicht acht.

— Ja, oom! En als ik vader vind, mag ik hem dan voorloopig hier brengen?

— O, zeker!

— Dank u! Ik heb eigenlijk twee vaders, want gij hebt me verzorgd als een vader...

Joris nam dadelijk maatregelen om Manus, den landlooper, op te zoeken. Hij stelde daarvoor eenige detektieven of speurders aan. Drie dagen later kreeg Balda een telegram: «Kom naar Dikkelfenne». Dat was genoeg; de advokaat wist nu dat zijn vader gevonden was in dit dorp, dat ten Zuiden van Gent ligt. Joris huurde dadelijk een auto. Geen half uur later was hij in het genoemde. Aan de kerk trof hij den detektief aan. «Ik heb Manus gevonden», zei hij. «De landlooper is nu den weg naar Gaver opgegaan. Per auto zullen wij hem vlug inhalen»: De speurder wist niet, dat Mr. Balda zijn eigen vader zocht. Hij stapte ook in de auto. De baan klom. Halverwege op een hoogte, aan een brouwerij zagen ze op korten afstand den zwerver. Manus stond blijkbaar het landschap te bewonderen. Vandaar heeft men een heerlijk zicht op de Schelde-vallei en de heuvelen ten Oosten van Audenaarde.

Balda liet de auto zacht voorbij rijden. Zijn hart neep samen, toen hij den landlooper van zoo dichtbij zag... Zijn vader... die man in lompen...

— Stop nu! zei Balda tot den chauffeur. Gij blijft

hier zitten, tot ik terug kom, vervolgde hij tot den dektief.

En de jonge man keerde terug tot bij den zwerver. Ze keken elkaar aan. Joris zag, hoe Manus verbleekte en begon te beven.

— Vader! zei, hij, diep ontroerd. Ik ben uw kind... eindelijk heb ik u gevonden...

— Joris! snikte de landlooper. Maar hij beheerschte zich en hernam: Doe of ge mij niet kent... Gij zijt een heer en ik...

— Gij zijt mijn vader! En Joris sloeg hem de armen om den hals.

Dat was te veel voor Manus. Hij schreide hartstochtelijk. Hij zei, dat hij het niet waard was, zulk een zoon te hebben... hij, een vagebond...

— Vader, gij zijt ongelukkig geweest, maar nu is het voorbij. Gij gaat mee met mij!

— Ik kan niet!... O, ik kan niet... alle menschen zullen u uitlachen...

— En zou ik meer geven om de menschen dan om u? Als gij niet meegaat, dan blijf ik bij u en dan zwerven we samen rond.

Die kinderlijke liefde trof Manus diep. Hij ging mee. En weer zat hij in de auto. In de stad gingen vader en zoon eerst naar een winkel van kleeren, dan van linnen, vervolgens naar een badhuis. Joris haalde schoenen, alles wat vader noodig had. En 't was geen landlooper, maar een mijnheer, die eenige uren later bij oom binnentrad... en er hartelijk ontvangen werd.

Mijnheer Balda, zooals Manus nu heette, kon bij Joris inwonen, maar liever verbleef hij even buiten de stad. Hij beminde de natuur. De zoon huurde er een net villatje met een tuin. 't Was als een kleine boerenwoning gebouwd, vroolijk en goed bemeubeld. Een meid zorgde voor de huishouding. Dikwijls kwam Joris er vader bezoeken, zooals vader ook bij hem kwam. En samen reisden ze zekeren middag naar moeder Vermees in 't Land van Aalst... Ook met den koopman Lavens bleven ze zeer bevriend.

EINDE.